

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 60303

гр. София, 08.11.2021 г.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, Гражданска колегия, Трето отделение, в закрито заседание на осми ноември две хиляди двадесет и първа година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: СИМЕОН ЧАНАЧЕВ

ЧЛЕНОВЕ: 1. АЛЕКСАНДЪР ЦОНЕВ

2. ФИЛИП ВЛАДИМИРОВ

разглежда докладваното от съдията Владимирова гр. д. № 3940/2020 г. по описа на съда и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по касационна жалба на „Енерго – Про Продажби” АД с ЕИК[ЕИК] и седалище [населено място], чрез адв. Банков против решение № 260343 от 13.08.2020 г. по гр. д. № 1377/2020 г. на Окръжен съд – Варна.

С последното е потвърдено решение № 1238/09.03.2020 г. по гр. д. № 18967/2019 г. на Районен съд – Варна за уважаване на предявения от М. А. П. против „Енерго - Про Продажби” АД със седалище [населено място] отрицателен установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК като е прието за установено в отношенията между страните, че ищцата не дължи на дружеството сумата от 5 560. 85 лв., представляваща стойността на начислена въз онова на извършена корекция на сметка на потребителя доставена и незаплатена електрическа енергия за периода от 24.01.2018 г. до 23.01.2019 г. за обект по партида с клиентски № [ЕГН] и абонатен № [ЕГН], с адрес на потребление [населено място],[жк], [жилищен адрес] за която е издадена фактура № [ЕГН]/01.11.2019 г. и са присъдени разноски.

С определение № 259/05.04.2021 г. по настоящото дело е допуснато касационно обжалване на въззивното решение на основание чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК – за да се провери съответствието на даденото в атакувания съдебен акт разрешение на въпроса дължен ли е въззивният съд да обсъди в мотивите си всички допустими и относими към предмета на спора доводи, твърдения и възражения на страните, както и всички събрани по делото доказателства, с практиката на ВКС, изразена в решение № 222/27.03.2018 г. по т. д. № 505/2017 г. на II т. о.

В хода на касационното производство при разглеждане на жалбата е постъпила молба, вх. № 67 586/13.10.2021 г. по регистъра на Върховен касационен съд (ВКС) на ищцата М. А. П. (ответник по касация), подадена чрез надлежно упълномощения адв. Г. за частичен отказ от предявения иск, по реда на чл. 233 ГПК за сумата от 570 лв. С оглед на това страната е поискала обжалваното въззивно решение в частта на произнасяне над сумата от 4 990. 05 лв. (5560. 05 лв. – 570 лв.) да бъде обезсилено, а касационното производство – прекратено, предвид висиящността на производството след частичния отказ от спорното право по иск по чл. 124, ал. 1 ГПК с цена, възлизаща на горната сума (т. е. до 5 000 лв.). Направено е и евентуално

възражение по чл.78, ал. 5 ГПК досежно дължимото на насрещната страна адвокатско възнаграждение.

Жалбоподателят „Енерго – Про Продажби“ АД, чрез адв. Г. в нарочна молба с вх. № 68326/03.11.2021 г. по регистъра на ВКС изразява становище за недопустимост на частичния отказ от иска, доколкото по съществото си това действие съставлява намаляване цената на иска и не може да се предприеме в касационното производство. Счита в условията на евентуалност – ако изявлението на ищеца се счете за отказ от иск по смисъла на чл. 233 ГПК – че извършването му след допускане на касационен контрол представлява злоупотреба с право.

При преценката за допустимост на висящото касационно производство с оглед на извършеното пред настоящата инстанция от ищеца процесуално действие за частичен отказ от иска, този състав на ВКС, III г. о. съобрази следното.

По този въпрос е налице противоречива практика на ВКС.

С решение № 53/12.05.2021 г. по гр. д. № 1728/2020 г. на ВКС, IV г. о. е прието, че процесуалното действие на ищца по реда на чл. 233 ГПК е породило правни последици за частта от спорното право, с разглеждането на която съдът е десезиран – в случая по иска по чл. 124, ал. 1 ГПК за сумата от 2 550 лв. Затова производството по този иск в посочената му част е прекратено, а постановеното по него въззивно решение (за недължимост на горната сума), с което е потвърдено първоинстанционното решение в същата част, е обезсилено на основание чл. 233, изр. 3, предл. 2 ГПК. Делото в непрекратената част относно иска с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК за сумата от 4 986. 86 лв. обаче е счетено за допустимо и е уважена касационната жалба срещу въззивното решение в частта на произнасяне за тази сума, като то е отменено, а делото е върнато в отменената част за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Аналогично е правното разрешение на въпроса и в решение № 50 от 12.05.2021 г. по гр. д. № 1737/2020 г., както и в определение № 591/20.07.2021 г. по ч. гр. д. № 2540/2021 г., и двете по описа на IV г. о. на ВКС. В последния съдебен акт е изтъкнато, че с действието за отказ от част от претендираната като недължима сума ищцовата страна не се отказва от спорното право по смисъла на чл. 233 ГПК, а искането ѝ по съществото си представлява изменение на иска по смисъла на чл. 214, ал. 1 ГПК – намаляване на неговия размер. Това процесуално действие обаче може да бъде предприето от ищеца само до приключване на съдебното дирене в първата инстанция, а не едва пред касационната такава. Ето защо производството пред касационния съд е допустимо и той дължи произнасяне по същество на жалбата.

С определения №№ 150/19.05.2021 г. по гр. д. № 1544/2020 г. (отменено с цитираното по – горе определение № 591/20.07.2021 г. по ч. гр. д. № 2540/2021 г. на ВКС , IV г. о.), 60228/22.07.2021 г. по гр. д. № 1078/2021 г., 60230/22.07.2021 г. по гр. д. № 2830/2020 г., 162/28.05.2021 г. по гр. д. № 3861/2020 г., 60204/29.06.2021 г. по гр. д. № 513/2021 г., всичките по описа на III г. о. на ВКС, както и с определение № 374/12.05.2021 г. по гр. д. № 624/2021 г. по описа на IV г. о. на ВКС е направено съждение, че по правилото на чл. 233 ГПК ищецът може да се откаже от спорното право във всяко положение на делото, като съгласието на ответника не се изисква – становището му е ирелевантно, защото ищецът не може да предяви отново същия иск. Изявлението на отказ е валидно извършено и е породило действие. Ето защо

производството по иска за сумата, за която е направен отказът следва да се прекрати като съгласно чл. 233, изр. 3 ГПК постановеното въззивно решение подлежи на обезсилване в съответната част. Така предмет на касационен контрол остава второинстанционно решение, което е постановено по иск с цена до 5 000 лв. (за граждански дела), а съгласно правилото на чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК в този случай касационното обжалване е недопустимо. Като последица от това съставите на ВКС са обезсилили въззивното решение и потвърденото с него решение на първостепенния съд в частта на произнасяне за сумата, предмет на отказа (съставляваща разликата над остатъка от претенцията до първоначално предявения ѝ размер) и са прекратили производството в частта за тази разлика. За висящото производство по иска в останалата му част е прието, че касационната жалба е недопустима и не следва да се разглежда по същество, тъй като е насочена срещу въззивно решение, което е изключено от касационен контрол.

Трето становище по въпроса е застъпено в определение №60342/8.10.2021г. по ч. гр. д. № 2840/2021 г. на ВКС, III г. о. Там е прието, че отказът от иска е формално процесуално действие, което може да се извърши във всяко положение на делото, зависи от волята на ищеца и не е необходимо да се мотивира. Разгледани са две възможни хипотези на заявен отказ на част от спорно право пред касационния съд обусловени от фазите на касационното производство. Изразено е разбиране, че преди постановяване на определението по чл. 288 ГПК ВКС е длъжен да се съобрази с този отказ, който намалява цената на иска и съответно води до нередовност на касационната жалба. Друг обаче е случаят, при който ищецът се отказва от иска след допускане на касационно обжалване. В този случай частичният отказ от иска също следва да бъде зачетен, но намаляването на цената на иска няма да има значение. Това е така, защото ВКС вече се е произнесъл по редовността на касационната жалба, допуснал е касационното обжалване и следва да се произнесе по същество. Само тогава противното разрешение би означавало да се позволи на ищеца недобросъвестно да избегне вече допуснатото касационно обжалване (хипотезата, при която е постановено решение № 53/12.05.2021 г. по гр. д. № 1728/2020 г. на IV г. о. на ВКС, посочено в началото на изложението).

При констатираната противоречива практика на ВКС и на основание чл. 292 ГПК настоящото производство следва да бъде спряно като се сезира Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС с искане за постановяване на тълкувателно решение по въпроса: допустимо ли е касационно производство, останало висящо след частичен отказ по чл. 233 ГПК от спорното право пред ВКС, в резултат на което процесуално действие цената на предявения иск е под прага, установен в чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК.

По изложените съображения, Върховният касационен съд, състав на III г. о.

О П Р Е Д Е Л И :

СПИРА производството по гр. д. № 3940/2020 г. по описа на Върховен касационен съд, Трето гражданско отделение.

ПРЕДЛАГА на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по правния въпрос: допустимо ли е касационно производство, останало висящо след

частичен отказ по чл. 233 ГПК от спорното право пред ВКС, в резултат на което процесуално действие цената на предявения иск е под прага, установен в чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК.

Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.